

4
ΝΕΦΕΛΗ / ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ
Γιάννης Παλαβός, *Αστείο*

4η έκδοση, Μάιος 2015
3η έκδοση, Φεβρουάριος 2013
2η έκδοση, Σεπτέμβριος 2012
1η έκδοση, Απρίλιος 2012

Εικόνα εξωφύλλου: Τάκης Γιαννούσας
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Απόστολος Δάμαλης

ISBN: 978-960-504-028-4

© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Γιάννης Παλαβός

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80
τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093
e-mail: info@nnet.gr
www.nnet.gr

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΒΟΣ

ΑΣΤΕΙΟ

Διηγήματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2012

ΓΕΡΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Η γιαγιά μου έσπασε το γοφό της πέρυσι τα Θεοφάνια. Ξεκίνησε πρωί για τη λειτουργία. Χιονίζει. Το πλακόστρωτο είχε παγώσει. Περπατούσε τοίχο τοίχο. Στην πλατεία, μπροστά στην πλαστική φάνη, σκόνταψε σ' ένα χαντάκι. Τη βρήκαν δέκα λεπτά αργότερα, έτρεμε απ' τον πόνο και το κρύο. Το ζεστό αίμα είχε ανοίξει μυρωδάτες τρυπούλες στο χιόνι.

Οι γιατροί είπαν ότι δύσκολα θα περπατήσει. Την κράτησαν ένα μήνα σ' ένα υποφωτισμένο δωμάτιο. Στις γωνίες ξεφλουδίζονταν σοβάδες κι έβλεπε στρώματα μπογιάς, σαν τομή ανασκαφής. Την πρώτη εβδομάδα ζήτησα υπηρεσιακό για να τη δω. Έκλαιγε. Η μάνα μου της έσφιγγε το χέρι κι έσκυβε στο μουσικό, προς τη μεριά της νοσοκόμας.

Στο σπίτι του θείου επέστρεψε τις Απόκριες. Ο θείος ήταν χήρος. Ταξίδευε συνέχεια για δουλειές. Η μάνα μου φρόντιζε τη γιαγιά, της άλλαζε εσώρουχα, την τάιζε, της έστρωνε τα μαλλιά. Μισό αιώνα πριν γινόταν το αντίστροφο. Στο μεταξύ έξω πέταγαν χαρταετοί, έφτασε το Πάσχα. Στις αρχές του

καλοκαιριού ένα αγораκι από τη γειτονιά των τσιγγάνων πνίγηκε σε μια δεξαμενή, ήρθαν περιπολικά, τα καφενεία βούιζαν. Όμως για τη γιαγιά η ζωή ήταν πια ένα παράθυρο πλάι στο κρεβάτι. Ένα παράθυρο δεκατεσσάρων ιντσών, μικρότερο από την οθόνη της τηλεόρασης, απέναντι στο κοινοδύο.

Τον Οκτώβρη πήρα την άδεια απολύσεως. Γύρισα στο χωριό. Οι φίλοι μου έλειπαν –άλλος χρωστούσε μαθήματα, άλλοι μεταπτυχιακά, άλλοι φοβισμένοι νεοσύλλεκτοι. Ξυπνούσα το μεσημέρι και περίμενα. Κλειδωνόμουν στο δωμάτιο με νοικιασμένες ταινίες. Τ' απογεύματα βολτάριζα στις πλαγιές. Οι κέδροι έριχναν μακριές σκιές, τα πεύκα έσταζαν δροσιά. Ο κάμπος άχνιζε στον ορίζοντα. Χάσιμο χρόνου.

Με τον καιρό η υγεία της γιαγιάς καλυτέρευε. Τα πόδια της στήριζαν κάπως το κορμί της. Ο γιατρός της έδωσε ένα πι. Αλώνιζε το δωμάτιο, ένα βήμα το λεπτό. «Κοίτα, Τάσο, κοίτα» μου είπε όταν την επισκέφτηκα. Έγειρε μπρος κι έσφιξε τις λαβές. Για λίγα δευτερόλεπτα έμεινε στην ίδια στάση. Έμοιαζε με αρσιβαρίστα που συγκεντρώνεται για να σηκώσει τη μπάρα. Λύγισε το γόνατο και βάδισε σαράντα εκατοστά. Ένα χαμόγελο σαν φλας.

Μια Κυριακή απόγευμα, τέλη Νοέμβρη, μου χτύπησε η μάνα μου. Κρατούσε ένα τάπερ.

«Γαλατόπιτα για το θείο σου. Πήγγαινέ τη, σε παρακαλώ, είμαι πτώμα».

Ήμουν κουλουριασμένος στο κρεβάτι με τα παπούτσια. Διάβαζα τη χτεςινή εφημερίδα. Της γκρίνιαξα, αλλά δεν έπαιρνε από λόγια. Κατηφόρισα μέχρι

το σπίτι. Ο θείος έσυρε ως το πλατύσκαλο δυο κόκκινες παντόφλες.

«Θες να πεις μια καλησπέρα στη γιαγιά;» ρώτησε. «Άλλη φορά».

Γύρισα να φύγω κι είδα το πρόσωπό της στο παράθυρο. Ήταν ακίνητο, κεντραρισμένο σαν φωτογραφία. «Έλα λίγο» είπε.

Το ισόγειο που ζούσε ήταν παλιότερα στάβλος. Το εβδομήντα εννιά και το ογδόντα γεννήθηκαν τα ξαδέρφια μου. Η οικογένεια χρειαζόταν χώρο. Τα ζώα σφάχτηκαν, ο στάβλος καθαρίστηκε κι εκείνη υποβιβάστηκε εκεί. Θυμάμαι ακόμα ένα παχουλό γουρουνάκι να γουργουρίζει στο σημείο που τώρα βρίσκεται το ντιβάνι. Τράβηξα ένα σκαμπό.

«Το σχολείο καλά;»

Δεν απάντησα. Στο τραπεζάκι ανάμεσά μας χάπια. Γράπωσε το πι.

«Περπατώ» είπε. «Μπορώ».

«Το ξέρω, γιαγιά. Δε χρειάζεται».

«Δες».

Στηρέχτηκε κι άρχισε τα βήματα. Έκανα να τη βοηθήσω.

«Στάσου» είπε. «Στο αποχωρητήριο πάω».

Διέσχισε τα τέσσερα μέτρα ως την τουαλέτα. Μπαίνοντας μου υπέδειξε το σκαμπό. Δεν πρόλαβα να καθίσω κι ακούστηκε φασαρία, γυαλικά που κομματιάζονται σε πλακάκια. Πετάχτηκε να δω, αλλά η γιαγιά φώναξε από μέσα ότι είναι εντάξει. Ένα λεπτό μετά, βγήκε από την τουαλέτα μια κοπέλα το πολύ είκοσι χρονών. Φορούσε μια πλεκτή ζακέτα και μαύρη

φρούστα ως τον αστράγαλο. Τα μαλλιά της ήταν πιασμένα σε κότσο.

«Εσύ ποια είσαι;»

Έδειξε στο σύνθετο. Σε μια κορνίζα ο παππούς πύζαρε με γαμπριάτικο κοστούμι. Το κορίτσι που βγήκε απ' το μπάνιο έγερνε ελαφρά στον ώμο του. Σάστισα. Πήγα στην τουαλέτα. Κανείς. Ούτε ένα μπουκάλι σπασμένο. Η κοπέλα ξεκρέμασε ένα παλτό κι άνοιξε την πόρτα.

Πήρα το μπουφάν και την ακολούθησα. Βγήκαμε απ' το χωριό, ανεβήκαμε στον Αϊ-Λια. Στη διαδρομή δεν αλλάξαμε κουβέντα. Πιάσαμε ένα παγκάκι στο χείλος του λόφου. Χιόνιζε απαλά. Σύννεφα έκρυβαν την κορυφογραμμή. Έβγαλε από την τσέπη της έναν Άσσο φίλτρο. Μου πρόσφερε.

«Δεν ήξερα ότι κάπνιζες».

Έβαλε γελώντας το τσιγάρο στα χείλη της.

«Κανένας δεν το ήξερε».

Έψαχνε τις τσέπες της για αναπτήρα. Την κοιτούσα.

«Γλίστρησα στο μπάνιο και χτύπησα στο μέτωπο» είπε. «Μη ρωτάς - πέθανα. Μπαίνοντας παραπάτησες κι έπεσες δίπλα μου».

«Είμαι κι εγώ νεκρός;»

«Μπα. Γρατσουνιές. Λιποθύμησες. Έχεις φωτιά;»

Της άναψα το τσιγάρο. Μισό χιλιόμετρο μακριά, ένα τρακτέρ έκανε ζιγκ ζαγκ στους τράφους. Κάπνισα χαζεύοντας τα ίχνη στο λασπωμένο χωματόδρομο. Έπιασε ψύχρα. Το μπουφάν το είχα από το γυμνάσιο, δεν υπήρχαν κουμπιά. Με κοίταξε.

«Θέλω να εξομολογηθώ κάτι».

Παύση. Ζύγισε τις διαθέσεις μου.

«Στην Κατοχή, παντρεμένη, πήγα μ' έναν Ιταλό». Κι άλλη παύση. Συνέχισε: «Έντσο τον έλεγαν. Ανθυπολοχαγός του Πυροβολικού. Κούκλος».

Ζάρωσα τους ώμους μου.

«Γιατί μου το λες; Γιατί σ' εμένα;»

«Ήθελα να ξελαφρώσω. Έτυχε να είσαι ο τελευταίος άνθρωπος που βλέπω».

Τριγύρω το χιόνι έπεφτε γαλήνια, λες και κάποιος αναποδογύρισε μια γυάλινη σφαίρα γεμάτη νερό κι άσπρες νιφάδες. Σουρούπωνε.

«Σου άρεσει;» τη ρώτησα.

Χαμογέλασε:

«Η καλύτερη στιγμή της ζωής μου».

Πέντε λεπτά χαχανίζαμε. Άναψε δεύτερο τσιγάρο.

«Εσύ;»

«Εγώ τι;»

«Εγώ τέλειωσα. Εσύ τι σκέφτεσαι από δω και πέρα;»

«Διάφορα». Μίλησα για σπουδές, δουλειές, ένα μυθιστόρημα που θα έγραφα. Για γνωστούς που θα με φιλοξενήσουν στην πρωτεύουσα. Ετοιμάζω, είπα, τα χαρτιά μου για υποτροφία εξωτερικού. Αλληλογραφώ μ' ένα γάλλο ζωγράφο, ίσως επιμεληθώ το αρχείο του. «Πολλές επιλογές».

Ρούφηξε την τελευταία τζούρα, έσβησε τη γόπα στο ταχούνι της. Αναστέναξε.

«Τίποτα ε; Και το ξέρεις...»

Έγνεψα καταφατικά: «Και το ξέρω...»

Το χιόνι εξακολουθούσε να πέφτει.

«Και τι θα κάνεις;»

«Ξέρω γω... Θα βασιστώ στην καλοσύνη των ξένων. Θα ελπίσω στις συγκυρίες. Θα επενδύσω σε προσευχές. Ό,τι κι εσύ. Ό,τι κάνει όλος ο κόσμος».

«Ογδόντα ένα χρόνια προσπαθούσα να καταλάβω τι κάνει όλος ο κόσμος».

«Κατάλαβες;»

«Ούτε γι' αστείο».

Το φως λιγότευε. Ήταν σαν να αιωρούμαστε.

«Αλήθεια πέθανες;»

«Ναι. Τώρα είμαστε ξαπλωμένοι στο πάτωμα. Για δεξ στο πακέτο, έμεινε κανένα τσιγάρο;»

Ήταν άδειο. Της το έδειξα.

«Αυτό ήταν» είπε. «Όπου να 'ναι συνέρχεσαι».

Φύσηξε ένα αεράκι. Άνοιξα τα βλέφαρα κι ένιωσα τα κρύα πλακάκια, πιο πέρα η γιαγιά σωριασμένη ανάμεσα σε γυαλιά, τα μάτια της ανοιχτά, κοιτούσαν το ταβάνι, αλλά δεν το κοιτούσαν.

ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ

Το νυχτερινό λεωφορείο δεν έλεγε να 'ρθει, οπότε ο Θάνος ξεκίνησε για το σπίτι με τα πόδια. Στη διαδρομή έκλαψε δυο τρεις φορές αλλά προσεκτικά, μην τον καταλάβουν οι περαστικοί. Δυο στενά πριν την πολυκατοικία του, στη διασταύρωση, άναψε το πράσινο ανθρωπάκι στο φανάρι. Ο Θάνος έκανε να διασχίσει το δρόμο, αλλά ο μαλλιός με το μπλουζάκι «BESTIAL DESTINY World Tour» ήταν πολύ μεθυσμένος για να ξεχωρίζει τα χρώματα. «Πω, ρε φίλε, ζημιά» κλαψούριζε καθώς οδηγούσε το ντεσεβό του ως το νοσοκομείο, με το Θάνο αναίσθητο στο πίσω κάθισμα. Τρεις ώρες μετά, ο Θάνος άνοιξε τα μάτια του. Φορούσε άσπρα. Πάνω του κρεμόταν ένας γλόμπος. Η Αλεξάνδρα τού έσφιγγε το χέρι. «Εγώ φταίω» επαναλάμβανε, «εγώ, εγώ φταίω». Ύστερα ακούστηκε ένα τουτ-τουτ-τουτ σαν ζυπνητήρι και ξανάχασε τις αισθήσεις του. Ονειρεύτηκε ότι βρισκόταν σ' ένα ετοιμόροπο νεοκλασικό και κατέβαινε μια ατέλειωτη στριφογυριστή σκάλα. Το επόμενο πρωί ξύπνησε μεταμορφωμένος σε συρραπτικό.